

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

AVRUPA VE TÜRKİYE'DE YAŞAM MALİYETİ

MUSTAFA KESKİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Aralık, 2022
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. ASGARİ ÜCRET VE SATIN ALMA GÜCÜ	1
3. YAŞAM MALİYETİ	3
4. ANKARA- AVRUPA MUKAYESESİ	6
5. SONUÇ.....	7
6. KAYNAKÇA.....	7

1. GİRİŞ

Koronavirüs süreci ile başlayan küresel ekonomik kriz Rusya-Ukrayna savaşıyla büyümüştür. Son bir yıllık süreçte ülkeler kendi ekonomi politikalarını belirleyerek krizden en az hasarla kurtulma eğilimine girmişlerdir.

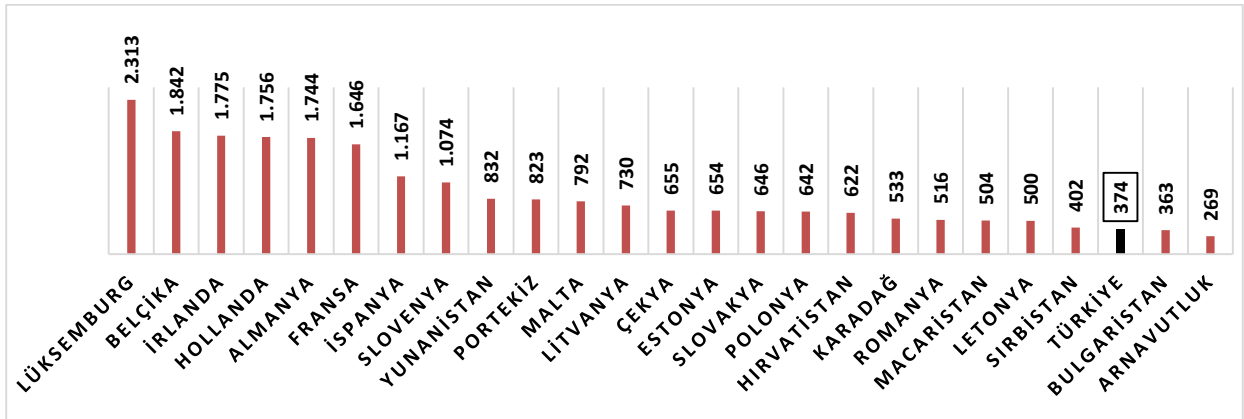
Türkiye düşük faiz, yüksek enflasyon, üretim, ihracat, istihdam modelini sürdürmüş ve ekonomiyi canlı tutmuştur. Fakat bu ekonomi modeli emeğin milli gelirden aldığı payı düşürmüştür. Sabit ve düşük gelirli bireyleri tehdidi altına almıştır. Enflasyon oranı baz alınarak yapılan asgari ücret zamları alım gücünü yükseltmemiştir. Yapılan ücret zamları, giderek artan enflasyon karşısında zamanla gücünü kaybetmiştir. Yapılan araştırmalar son bir yıl içerisinde aşırı yükselen (gıda, akaryakıt ve kira gibi) fiyatların bireyleri ve aileleri olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Üretim, tedarik ve satış zinciri döngüsünde yaşanan problemler fiyat artışlarına neden olmaktadır.

Yüksek enflasyon dar ve sabit gelirli insanların yaşam maliyetlerini artırarak yaşam kalitelerini düşürmüştür. Bu araştırmada Avrupa ülkeleri ile Türkiye'nin yaşam maliyetleri ve yaşam kaliteleri hakkında incelemeler yapılmıştır. Yaşam kalitesi sıralamasında ilk sıralarda bulunan Avrupa ülkelerinin başkentleri ve Ankara'nın yaşam maliyeti kıyaslaması ile konu detaylandırılmıştır.

2. ASGARİ ÜCRET VE SATIN ALMA GÜCÜ

2022 yılı Temmuz ayında Avrupa Birliği ülkeleri içinde en yüksek asgari ücreti Lüksemburg (2.313 €) almaktadır. Belçika 1.842 € ile ikinci sırada, İrlanda 1.775 € ile üçüncü sırada yer almaktadır. İlk 10 ülkenin aylık ortalama asgari ücreti yaklaşık 1.500 €'dur. Türkiye ise sadece Bulgaristan ve Arnavutluk ülkelerini geçerek 374 € ile yirmi üçüncü sırada bulunmaktadır.

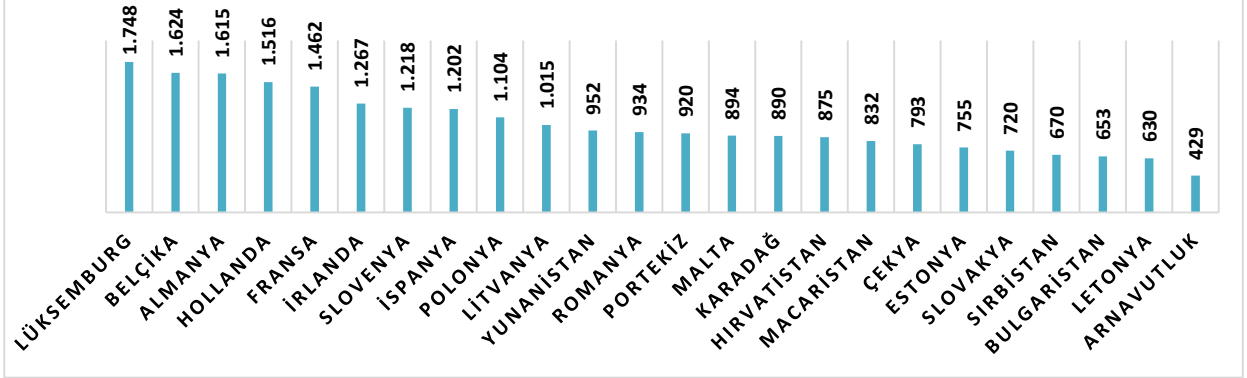
Grafik 1: Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Brüt Asgari Ücretleri (2022, Euro/Aylık)

Kaynak: Euronews

2022 yılının ikinci yarısında Avrupa'da asgari ücretin satın alma gücü incelendiğinde ilk sırada yine Lüksemburg (1.748 PPS) gelmektedir. Belçika ve Almanya sırasıyla 1.624 ve 1.615 (PPS) satın alma gücü standartlarıyla ikinci ve üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'de döviz volatilitesi yüksek olduğundan satın alma gücü hesaplanamamıştır.

Grafik 2: Avrupa Birliği Ülkeleri Asgari Ücretin Satın Alma Gücü (2022, Satın Alma Gücü Standardı)

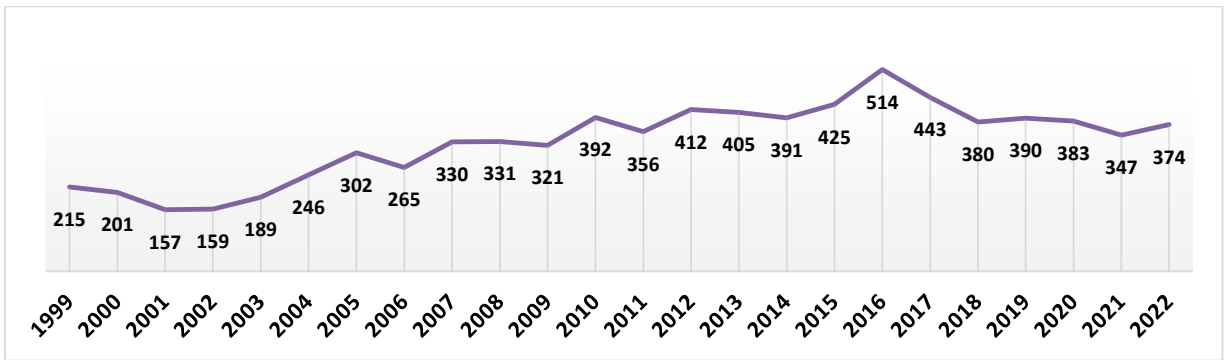

Kaynak: Euronews

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Ocak 2021'de 100 ₺'ye alınan mal veya hizmet Haziran 2022'de 191 ₺'ye alınmaktadır. Asgari ücrete gelen iyileştirmelere rağmen satın alma gücünde olumlu bir ivme kat edilememiştir.

Asgari ücret 1999 yılında 215 € iken 2000'li yılların başında hafif düşüş yaşasa da kademeli olarak yükselmiştir. 2016 yılında en yüksek seviyesini gören asgari ücret 514 €'ya ulaşmıştır. 2017'den itibaren kademeli olarak düşüş yaşayan asgari ücret 2022 yılında 374 € olmuştur.

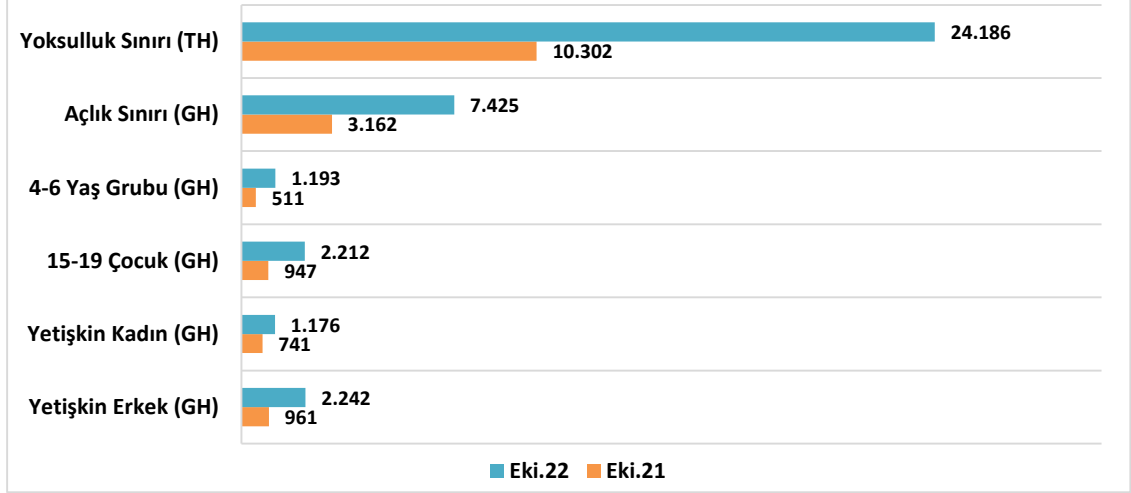
Grafik 3: Türkiye Brüt Asgari Ücret (1999-2022, Euro)

Kaynak: Euronews

2022 yılında asgari ücret 5.500 ₺ olarak belirlenirken açlık sınırı (4 kişilik bir ailenin sağlıklı beslenmesi için aylık gıda gideri) 7.425 ₺ olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla açlık sınırı asgari ücretten 1.925 ₺ fazladır. Dört kişilik bir ailenin aylık yaptığı toplam harcama olan yoksulluk sınırı (4 kişilik bir ailenin gıda, giyim, konut, ulaşım, eğitim, sağlık gibi ihtiyaçlarının aylık gideri) ise 24.185 ₺ olarak belirlenmiştir. Bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyeti 9.705 ₺ olarak hesaplanmıştır.

Grafik 4: Türkiye Açlık ve Yoksulluk Sınırı (Türk Lirası)

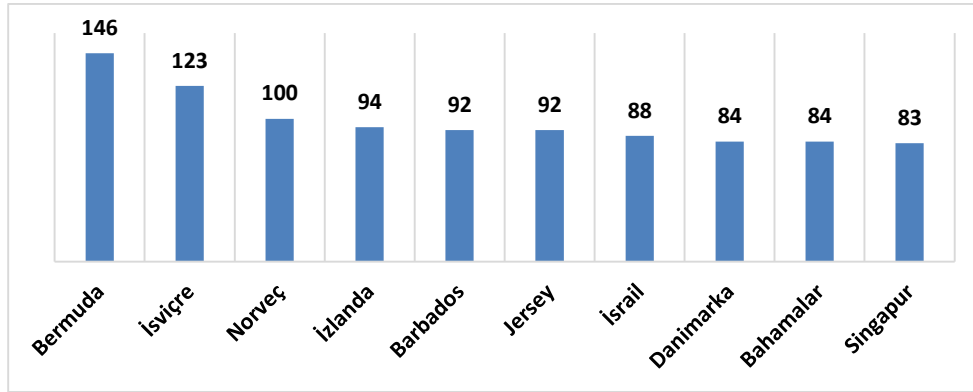

Kaynak: TÜRK-İŞ

3. YAŞAM MALİYETİ

Dünya'nın yaşam maliyeti olarak en pahalı ülkesi 146'lık endeksiyle Bermuda'dır. İsviçre ve Norveç ise 123 ve 100 indeksleriyle Bermuda'yı takip etmektedir.

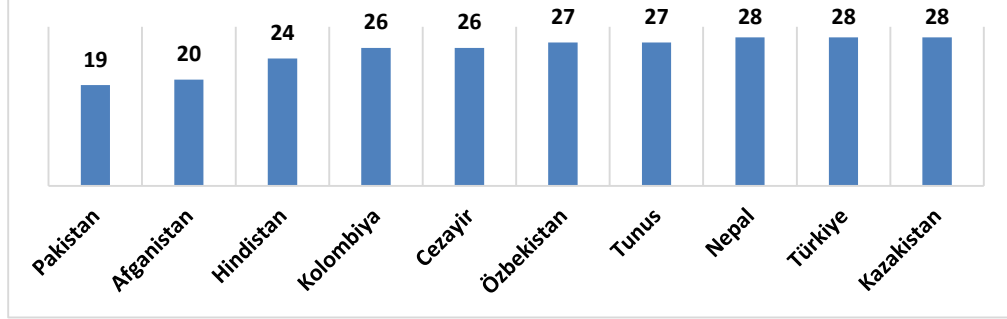
Grafik 5: Yaşam Maliyeti En Yüksek 10 Ülke (Index, 2022)

Kaynak: Numbeo

Dünya'nın en düşük yaşam maliyetlerine sahip ülkelerin başında Pakistan (19) gelmektedir. Afganistan 20, Hindistan ise 24 indeksleri ile ikinci ve üçüncü sıradadır. Türkiye, küresel olarak en düşük yaşam maliyetine sahip ülkeler içerisinde dokuzuncu (28) sırada bulunmaktadır.

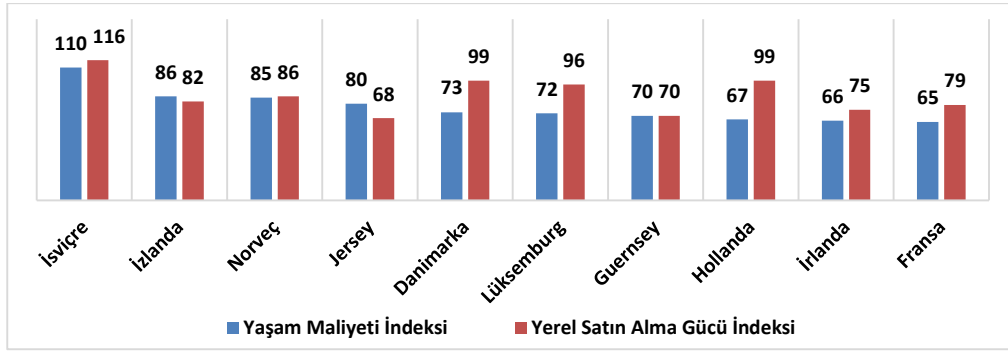
Grafik 6: En Düşük Yaşam Maliyetine Sahip 10 Ülke (Index, 2022)

Kaynak: Numbeo

Avrupa ülkelerinin yaşam maliyetleri incelendiğinde İsviçre 110'luk indeksiyle maliyeti en yüksek ülke konumundadır. Hollanda sahip olduğu 67 indeksiyle sekizinci sırada gelmektedir. Fransa ilk ona 65'lik indeksiyle girmiştir.

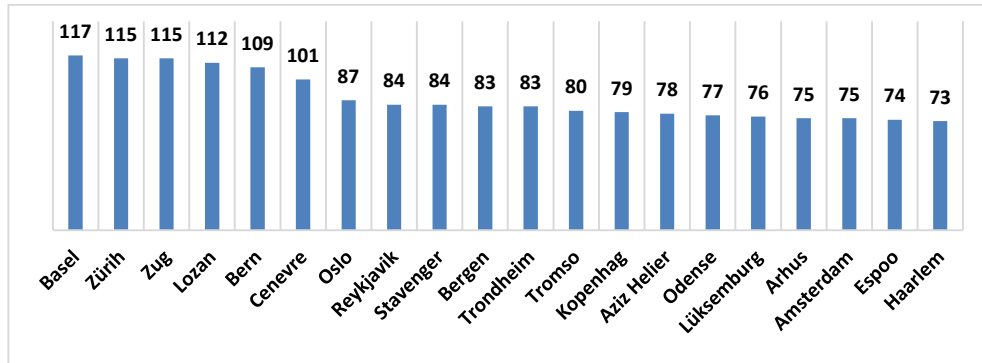
Grafik 7: Avrupa'nın Yaşam Maliyeti (İndeks, 2022)

Kaynak: Worldpopulationreview

Avrupa şehirlerinin yaşam maliyetlerine bakıldığında ilk sıralarda yine İsviçre'nin şehirleri görülebilmektedir. İzlanda ve Norveç'in şehirleri ile devam etmektedir. Basel dünyanın yaşam maliyeti en yüksek şehridir.

Grafik 8: Avrupa Şehirlerinin Yaşam Maliyetleri (İndeks, 2022)

Kaynak: Worldpopulationreview

Küresel olarak en yüksek ve en yüksek yaşam maliyetine sahip ülkelerin ortalama yaşam maliyetleri dolar cinsinden incelendiğinde Bermuda 5.755\$ ile zirvede iken İsviçre'de 2.442 \$ ile ikinci pahalı ülkedir. En düşük yaşam maliyetine sahip ülkelerde ise Pakistan 341\$'lık bir maliyete sahipken Afganistan 389 \$'dır. Türkiye ise 440 \$'lık yaşam maliyetine sahip en düşük maliyete sahip dokuzuncu ülkedir.

Tablo 1: En Yüksek ve En Düşük Yaşam Maliyetine Sahip Ülkeler (2022, ABD Doları)

En Yüksek ve En Düşük Yaşam Maliyetine Sahip Ülkeler			
Ülke	Yaşam Maliyeti	Ülke	Yaşam Maliyeti
Bermuda	5.755	Pakistan	341
İsviçre	2.442	Afganistan	389
Norveç	1.951	Hindistan	432
İzlanda	2.166	Kolombiya	592
Barbados	1.261	Cezayir	392
İsrail	1.745	Özbekistan	502
Danimarka	1.686	Tunus	408
Bahamalar	1.775	Nepal	385
Singapur	2.389	Türkiye	440

Kaynak: Worldpopulationreview

Türkiye'deki aylık yaşam maliyetleri incelendiğinde tahmini 9.705 ₺ tutarında bir rakam ile bir kişi geçimini sağlayabilmektedir. Aşağıdaki rakamlar belirli bir ortalama ile değerlendirilmiştir ve aralarında değişiklikler olabilmektedir.

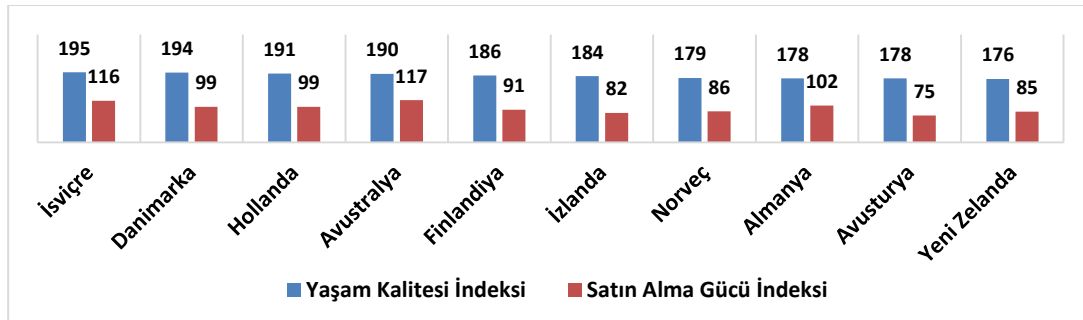
Tablo 2: Türkiye Yaşam Maliyetleri (2022, Türk Lirası/ Aylık)

Türkiye Yaşam Maliyetleri	
Maliyetler	Tutarlar
Faturalar/ Giderler	₺1.500-3000
Vergi/Sigorta	₺60-205
Dışarıda Yeme/içme	₺800-1500
Ulaşım	₺1.250-2500
Sağlık Hizmetleri	₺0
Gıda Alışverişi	₺1.200-2500
Aylık Maliyet (Tahmini)	₺9.705

Kaynak: Istanbulhomes

Avrupa ülkelerinin yaşam kalitesi incelendiğinde İsviçre 195'lik bir indeks ile zirvededir. Danimarka 194, Hollanda 191, Avustralya 190 ve Finlandiya 186 indekse sahiptir.

Grafik 9: Avrupa'nın Yaşam Kalitesi (İndeks, 2022)

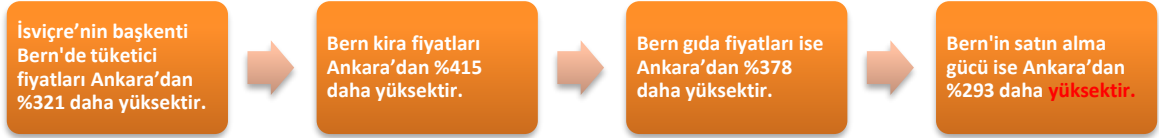

Kaynak: Worldpopulationreview

4. ANKARA- AVRUPA MUKAYESESİ

Bu bölümde Türkiye'nin başkenti Ankara'nın, başlıca Avrupa ülkelerinin başkentleri ile yaşam maliyeti karşılaştırılması yapılmıştır. Mukayeseye konu olan Avrupa şehirleri yaşam kalitesi en yüksek olan ülkelerden seçilmiştir. Kıyaslama sonucunda ortaya çıkan ortak sonuç yaşam kalitesi yüksek olan Avrupa şehirlerinin satın alma gücünün Ankara'dan yüksek olmasıdır. Ankara'nın tüketici, kira ve gıda fiyatları Avrupa şehirlerine göre daha düşük olmasına rağmen satın alma gücünün zayıf olması nedeniyle yaşam maliyeti yüksektir. Aşağıdaki şekillerde Bern, Kopenhag, Amsterdam, Kanberra ve Berlin'in tüketici fiyatları Ankara ile kıyaslanarak verilmektedir.

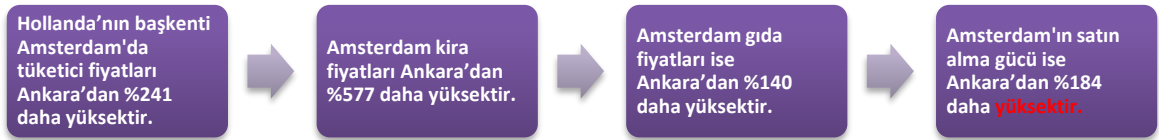
İsviçre (Bern)

Danimarka (Kopenhag)

Hollanda (Amsterdam)

Avustralya (Kanberra)

Almanya (Berlin)

Kaynak: Numbeo

5. SONUÇ

Yıllık enflasyon oranlarında yaşanan düşüş fiyatların gerilemesi değil aksine fiyatların artış hızındaki yaşanan gerilemedir. Yaşam maliyeti, fiyatların gelirle arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Enflasyon artışının gelir artışından hızlı olmasıdır. Sabit gelirli çalışanların yaşam maliyeti artarak devam etmektedir. Sabit gelirli (maaşlı, yevmiyeli, ücretli gibi) bireylerin hane gelirlerinin enflasyon kadar artmaması ya da gecikerek artması satın alma güçlerini düşürmektedir. Yaşamlarını sürdürürken temel ihtiyaç kaynaklarının temininde gelirlerinden daha büyük payları kullandıkları için yaşam kaliteleri düşmektedir. Devletin enflasyon ve refah payını da katarak yapmış olduğu gelir iyileştirmeleri sürekli yükselen enflasyon içinde erimektedir. Bununla birlikte Türkiye, Avrupa ülkelerine nazaran en düşük yaşam maliyeti bakımından dokuzuncu ülke konumundadır. Yaşam maliyeti hususunda Türkiye iyi bir konumda iken Avrupa ülkelerine göre satın alma gücü düşük seviyededir.

6. KAYNAKÇA

- ↗ <https://tr.euronews.com/2022/07/22/asgari-ucretin-satin-alma-gucu-aciklandi-hizla-artan-doviz-kurundan-dolayi-turkiyeverisi#:~:text=Eurostat'%C4%B1n%20a%C3%A7%C4%B1klad%C4%B1C4%9F%C4%B1%20verilerine%20g%C3%B6re,ile%20%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC%20s%C4%B1rada%20yer%20al%C4%B1yor.>
- ↗ <https://tr.euronews.com/2022/07/04/avrupada-asgari-ucret-yuzde-29-zamma-ragmen-turkiye-ab-ulkelerinden-sadece-bulgaristani-ge>
- ↗ <https://kronos36.news/tr/avrupa-ulkelerinde-2022-yili-asgari-ucretleri-belli-oldu-turkiye-sondan-4-sirada/>
- ↗ <https://www.turkis.org.tr/temmuz-aclik-yoksulluk-siniri/>
- ↗ <https://wasuberalles.com/2022/02/almanyada-aylik-masraflar.html#:~:text=Son%20olarak%20iki%20iki%C5%9Filik%20bir,ayl%C4%B1k%20masraflar%20yaz%C4%B1m%C4%B1z%C4%B1n%20sonuna%20geldik!>
- ↗ <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2021-45581#:~:text=E%C5%9Fde%C4%9Fer%20hanehalk%C4%B1%20kullan%C4%B1labilir%20fert%20medyan,%21%2C3%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti.>
- ↗ <https://www.turkis.org.tr/ekim-2022-aclik-ve-yoksulluk-siniri/>
- ↗ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps03n/settings_1/table?lang=en
- ↗ <https://yasammaliyeti.com/berlinda-fiyatlar-ve-maaslar/>
- ↗ https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=Turkey&country2=Germany&city1=Ankara&city2=Berlin
- ↗ <https://www.hotcourses-turkey.com/study-abroad-info/student-finance/avrupada-yasam-ucretleri/>
- ↗ <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/cost-of-living-by-country>
- ↗ <https://www.mercer.com/our-thinking/career/cost-of-living.html>
- ↗ <https://www.dunya.com/kose-yazisi/herkesin-enflasyonu-ayni-degil/663099#:~:text=Ya%C5%9Fam%20Maliyet%20Endeksi%20E2%80%9Ct%C3%BCketilme%20olas%C4%B1%C4%B1C4%9F%C4%B1,olan%20kalemler%20hesaplama%20dikkate%20al%C4%B1n%C4%B1yor.>
- ↗ <https://www.avrupayolunda.com/dunya-yasam-kalitesi-siralaması/>
- ↗ https://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp
- ↗ https://www.numbeo.com/cost-of-living/rankings_by_country.jsp
- ↗ https://www.numbeo.com/cost-of-living/rankings_current.jsp
- ↗ <https://www.numbeo.com/cost-of-living/>
- ↗ https://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp?title=2022-mid&region=150
- ↗ <https://moneytransfers.com/news/content/cost-of-living-by-country>
- ↗ <https://istanbulhomes.com/tr/blog/turkiyede-yasam/turkiyede-genel-yasam-maliyetleri>